

**INWENTARYZACJA PRZYRODNICZA I OPINIA BOTANICZNA I
FAUNISTYCZNA DLA DZIAŁKI EWIDENCYJNEJ NR 26/1 we wsi
GUDZISZ W GMINIE Boleszkowice (w województwie Zachodniopomorskim)**

Autor: mgr inż. Anna Ryńska

Ekspert przyrodniczy Botanik i Ornitolog

GLISNO 106A 68-210-LUBNIEWICE
tel.: 505-080-573

Wykonano na zlecenie firmy „AKIMA” Sp. z o.o. z siedzibą w Kostrzynie nad Odrą

Replika

1. CEL WYKONANIA INWENTARYZACJI I OPINII

Inwentaryzację botaniczną i faunistyczną działki ewidencyjnej nr 26/1 we wsi Gudzisz (woj. zachodniopomorskie) wykonano na zlecenie firmy „AKIMA” Sp. z o.o. z siedzibą w Kostrzynie nad Odrą w celu dokonania waloryzacji przyrodniczej tego terenu i sprawdzenia czy na działce będącej przedmiotem opracowania znajdują się cenne zespoły roślinne lub rzadkie, zagrożone i chronione gatunki zwierząt, roślin lub grzybów. Część działki ewidencyjnej nr 26/1 będzie w przyszłości przeznaczona pod budownictwo mieszkaniowe i budynki rekreacyjne, toteż celem opracowania jest sprawdzenie które części działki nadają się pod budownictwo mieszkaniowe, a które nie ze względu na obecność cennych rzadkich i chronionych gatunków zwierząt i roślin oraz cennych zbiorowisk roślinnych. W ramach inwentaryzacji botanicznej została też wykonana mapa rozmieszczenia zbiorowisk roślinnych oraz na jej podstawie została sporządzona waloryzacja przyrodnicza terenu i poszczególnych zbiorowisk roślinnych występujących na w.w. działce ewidencyjnej.

2. CHARAKTERYSTYKA TERENU BADAŃ

2.1. Położenie terenu badań i regionalizacje geograficzne i geobotaniczne

2.1.1. Położenie administracyjne i obszary chronione

Obszar opracowania (działka nr 26/1) położony jest we wsi Gudzisz w obrębie ewidencyjnym Gudzisz, niedaleko miejscowości Chwarszczany w gminie Boleszkowice, w powiecie myśliborskim w południowo-zachodnim krańcu województwa zachodniopomorskiego. Powierzchnia działki ewidencyjnej nr 26/1 wynosi 4,06 ha. Działka ewidencyjna nr 26/1 od zachodu graniczy z drogą powiatową, a od północnego zachodu graniczy z drogą wojewódzką nr 127. Od północy działka ewidencyjna nr 26/1 graniczy z zabudowaną działką ewidencyjną nr 292, a od wschodu i północnego wschodu z rzeką Myślą. Od południa działka ewidencyjna graniczy z podłużną i bardzo wąską działką nr 28, stanowiącą wysuszony rów. Współrzędne geograficzne krańców działki ewidencyjnej nr 26/1 (w układzie współrzędnych WGS 84) wynoszą:

- Dla NW: 52° 41' 10,52'' N i 14° 37' 34,76'' E
- Dla NE: 52° 41' 4,88'' N i 14° 37' 41,04'' E
- Dla SW: 52° 40' 56,79'' N i 14° 37' 24,99'' E
- Dla E: 52° 41' 4,5 N i 14° 37' 31,84'' E
- Dla SE: 52° 40' 56,38'' N i 14° 37' 28,98'' E

Badana działka ewidencyjna i planowana działka leży w granicach Obszaru chronionego krajobrazu A „Dębno–Gorzów”. Na działce nie występują żadne inne powierzchniowe formy ochrony przyrody.

2.1.2. REGIONALIZACJA FIZYCZNO-GEOGRAFICZNA:

Według J. Kondrackiego (2000) obszar badań leży w prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, w podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich, w makroregionie Pojezierzy Południowo pomorskich. Krajobraz tego makroregionu cechuje się występowaniem rozległych pól sandrowych na przemian z wysoczyznami morenowymi. Zarówno na wysoczyznach jak i na sandrach występują liczne jeziora wytopiskowe. W składzie lasów makroregionu przeważają bory sosnowe na sandrach. Pod względem jednostek niższego rzędu obszar opracowania znajduje się w **mezoregionie Równiny Gorzowskiej** – w jej zachodniej części. Pod względem geomorfologicznym Równina Gorzowska jest w większej części sandrem fazy pomorskiej, jednak w niektórych miejscach (m.in. między Mieszkowicami a Dębem) występują kępy morenowe. Równiny sandrowe w mezoregionie osiągają wysokość od 40 do 60 m n.p.m., natomiast wzgórza morenowe dochodzą do wysokości 86 m. Region przecinają dopływy Odry – Myśla i Kurzyca. Mezoregion Równiny Gorzowskiej graniczy od południa i zachodu z Pradolina Toruńsko – Eberswaldzką (nr 315), która jest rozległą formą wklęsłą

oddzielającą pojezierza pomorskie od pojezierzy wielkopolskich. Według podziału fizjograficznego Polski S. Pietkiewicza (1947) badana działka ewidencyjna leży w pasie krajobrazu wielkich dolin w regionie Kotliny Gorzowskiej (nr IVc7).

2.2. WARUNKI ATMOSFERYCZNE I KLIMAT

Teren badań znajduje się w strefie klimatu umiarkowanego przejściowego z wyraźną przewagą cech oceanicznych. Położenie terenu badań w północno-zachodniej Polsce decyduje o przewadze wpływów klimatu atlantyckiego nad kontynentalnymi. Duży wpływ na zmienność klimatu mają układy baryczne mas powietrza (niżej i wyżej). W wyniku położenia na zachodnich krańcach Polski i układów barycznych na omawianym terenie przeważa napływ polarnomorskich mas powietrza, które stanowi 75% wszystkich mas powietrza napływających nad region (Rösler A., 2005). Według Koźmińskiego (mapy) badany obszar znajduje się w strefie niskich na tle kraju opadów rocznych wynoszących od 525 do 550 mm. Natomiast (z uwagi na przewagę Atlantycznych mas powietrza) średnie roczne temperatury powietrza na tym obszarze należą do najwyższych w Polsce i wynoszą powyżej 8,5°C (Koźmiński, mapy). Usłonecznienie rzeczywiste na tym terenie jest wysokie w skali kraju i wynosi od 1550 do 1600 godzin rocznie. Natomiast roczne amplitudy temperatur powietrza należą do najniższych w kraju i wynoszą na tym obszarze od 18,5 do 19° C (Koźmiński Cz., Michalska B., 2001). Średnie temperatury stycznia wynoszą w okolicach Chwarszczan od -0,5°C do -1,0°C, a więc zimy na badanym obszarze należą do najłagodniejszych w Polsce. Natomiast średnie temperatury lipca należą do najwyższych w Polsce i wynoszą od 18°C do 18,5°C (Koźmiński Cz., Michalska B., 2001).

2.3. GEOMORFOLOGIA I GLEBY

Budowa geomorfologiczna okolic Chwarszczan została ukształtowana przez działanie lodowców. Według S. Gilewskiej (1991) omawiana działka położona jest na wysoczyznach morenowych w obszarze młodoglacjalnym. Szczególnie istotną rolę w ukształtowaniu terenu badań miało zlodowacenie bałtyckie stadiału poznańskiego i pomorskiego. Stagnowanie moreny czołowej stadiału pomorskiego na linii Cedynia – Myślibórz – Barlinek – Pelczyce doprowadziło do utworzenia na omawianym terenie wysoczyzny morenowej falistej (A. Rösler, 2005). Na omawianym terenie występują gleby utworzone z piasków naglinowych i glin zwałowych lekkich oraz z piasków luźnych różnej genezy (L. Starkel red.1991). Duże znaczenie dla ukształtowania terenu ma sąsiedztwo okolic Chwarszczan z dolinami Warty i Odry. Gmina Boleszkowice znajduje się na lekko falistej wysoczyźnie morenowej sąsiadującej od zachodu z terasą wysoką doliny Odry. Omawiana działka ewidencyjna znajduje się na lekko nachylonym prawym zboczu doliny rzeki Myśli. Wysokości na omawianej działce są zróżnicowane i wynoszą od 23,75 m w części wschodniej graniczącej z korytem Myśli do 30 m n.p.m. w zachodniej części działki graniczącej z drogą. Deniwelacje terenu wynoszą więc 6,25 m. W związku z sąsiedztwem rzeki Myśli i lekkim nachyleniem zbocza, gleby na działce też są zróżnicowane pod względem uwilgotnienia, typu i składu granulometrycznego. We wschodniej wyższej i suchszej części działki przeważają gleby mineralne w typie gleb brunatnych wylugowanych, zbudowane z glin zwałowych. Pod względem składu granulometrycznego gleby te można zaliczyć do piasków słabogliniastych. We wschodniej części działki graniczącej z rzeką wstępują wilgotne gleby mineralno-organiczne murszowe i mady rzeczne.

3. INWENTARYZACJA PRZYRODNICZA DZIAŁKI EWIDENCYJNEJ NR 26/1

3.1. CHARAKTERYSTYKA SZATY ROŚLINNEJ

3.1.1. CHARAKTERYSTYKA FLORY I SPIS GATUNKÓW ROŚLIN WYSTĘPUJĄCYCH NA DZIAŁCE

Flora roślin naczyniowych występujących na działce ewidencyjnej nr 26/1 jest urozmaicona i bogata w gatunki, ze względu na położenie w dolinie rzecznej i związaną z tym mnogość i mozaikowe występowanie siedlisk i zbiorowisk roślinnych należących do 6 klas, takich jak: *Molinio-Arhenetheretea*, *Rhamno-Prunetea*, *Quercu-Fagetea*, *Artemisietea vulgaris*, *Phragmitetea* i *Coelerio glaucae-Corynophoretea canescentis*. Na działce ewidencyjnej nr 26/1 stwierdzono **139 gatunków roślin naczyniowych i 1 gatunek mszaków**. Roślinność występująca na działce należy do 43 rodzin botanicznych, z czego najliczniej reprezentowane są rodziny: *Rosaceae* – 16 gatunków, *Poaceae* – 14 gatunków, *Apiaceae* – 9 gatunków, *Asteraceae* – 8 gatunków, *Cyperaceae* – 8 gatunków i *Lamiaceae* – 7 gatunków. Spis wszystkich gatunków roślin występujących na działce zamieszczono w tabeli 1.

Tabela 1. Spis wszystkich gatunków roślin występujących na działce ewidencyjnej nr 26/1 w miejscowości Gudzisz w gminie Boleszkowice.

Nazwa łacińska	Nazwa polska	Rodzina
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Trybula leśna	<i>Apiaceae</i> (Baldaszkowate)
<i>Conium maculatum</i>	Szczwół plamisty	
<i>Aegopodium podagraria</i>	Podagrycznik pospolity	
<i>Heracleum sphondylium</i>	Barszcz zwyczajny	
<i>Angelica sylvestris</i>	Dzięgiel leśny	
<i>Berula erecta</i>	Potocznic wąskolistny	
<i>Chaerophyllum temulum</i>	Świerżabek gajowy	
<i>Cicuta virosa</i>	Szalej jadowity	
<i>Daucus carota</i>	Marchew zwyczajna	
<i>Cirsium oleraceum</i>	Ostrożeń warzywny	<i>Asteraceae</i> (Astrowate)
<i>Eupatorium cannabinum</i>	Sadziec konopiasty	
<i>Hieracium pilosella</i>	Jastrzębiec kosmaczek	
<i>Tragopogon officinalis</i>	Kozibród łąkowy	
<i>Tussilago farfara</i>	Podbiał pospolity	
<i>Artemisia vulgaris</i>	Bylica pospolita	
<i>Cirsium arvense</i>	Ostrożeń polny	
<i>Lactuca serriola</i>	Salata kompasowa	
<i>Impatiens parviflora</i>	Niecierpek drobnokwiatowy	<i>Balsaminaceae</i> (Niecierpkowate)
<i>Alnus glutinosa</i>	Olsza czarna	<i>Betulaceae</i> (Brzozowate)
<i>Betula pendula</i>	Brzoza brodawkowata	
<i>Anchusa officinalis</i>	Farbownik lekarski	<i>Boraginaceae</i> (Szorstkolistne)
<i>Myosotis palustris</i>	Niezapominajka błotna	
<i>Symphytum officinale</i>	Żywokost lekarski	
<i>Cardamine amara</i>	Rzeżucha gorzka	<i>Brassicaceae</i> (Krzyżowe)
<i>Sisymbrium officinale</i>	Stulisz lekarski	
<i>Humulus lupulus</i>	Chmiel zwyczajny	<i>Cannabaceae</i> (Konopiowate)
<i>Sambucus nigra</i>	Dziki bez czarny	<i>Caprifoliaceae</i> (Przewiertniowate)

<i>Viburnum opulus</i>	Kalina koralowe	
<i>Cerastium holosteoides</i>	Rogownica pospolita	<i>Caryophyllaceae</i> (Goździkowate)
<i>Stellaria media</i>	Gwiazdnica pospolita	
<i>Melandrium album</i>	Bniec biały	
<i>Saponaria officinalis</i>	Mydlnica lekarska	
<i>Stellaria graminea</i>	Gwiazdnica trawiasta	
<i>Convolvulus sepium</i>	Kielisznik zaroślowy	<i>Convolvulaceae</i> (Powojojowate)
<i>Calystegia sepium</i>	Kielisznik zaroślowy	
<i>Cornus sanguinea</i>	Dereń świda	<i>Cornaceae</i> (Dereniowate)
<i>Blysmus compressus</i>	Ostrzew spłaszczony	<i>Cyperaceae</i> (Turzycowate)
<i>Carex acutiformis</i>	Turzyca błotna	
<i>Carex gracilis</i>	Turzyca zaostzona	
<i>Carex hirta</i>	Turzyca owłosiona	
<i>Carex paniculata</i>	Turzyca prośowata	
<i>Carex remota</i>	Turzyca odległokłosa	
<i>Carex vulpina</i>	Turzyca lisia	
<i>Scirpus sylvaticus</i>	Sitowie leśne	
<i>Equisetum arvense</i>	Skrzyp polny	<i>Equisetaceae</i> (Skrzypowate)
<i>Equisetum fluviatile</i>	Skrzyp bagienny	
<i>Equisetum palustre</i>	Skrzyp błotny	
<i>Euphorbia cyparissias</i>	Wilczomlec sosnka	<i>Euphorbiaceae</i> (Wilczomleczone)
<i>Lotus uliginosus</i>	Komonica błotna	<i>Fabaceae</i> (Motylkowate)
<i>Vicia sepium</i>	Wyka płotowa	
<i>Lathyrus pratensis</i>	Groszek łąkowy	
<i>Robinia pseudoacacia</i>	Robinia akacjowa	
<i>Trifolium pratense</i>	Koniczyna łąkowa	
<i>Quercus robur</i>	Dąb szypułkowy	<i>Fagaceae</i> (Bukowate)
<i>Ribes nigrum</i>	Porzeczka czarna	<i>Grossulariaceae</i> (Skalnicowate)
<i>Ribes spicatum</i>	Porzeczka dzika	
<i>Hypericum perforatum</i>	Dziurawiec zwyczajny	<i>Hypericaceae</i> (Dziurawcowate)
<i>Iris pseudacorus</i>	Kosaciec żółty	<i>Iridaceae</i> (Kosaćcowate)
<i>Juncus effusus</i>	Sit rozpierzchły	<i>Juncaceae</i> (Sitowate)
<i>Lamium album</i>	Jasnota biała	
<i>Glechoma hederacea</i>	Bluszcz kurdybanek	
<i>Galeopsis sp.</i>	Poziewnik	
<i>Ajuga reptans</i>	Dąbrówka rozłogowa	
<i>Lamium maculatum</i>	Jasnota plamista	
<i>Mentha aquatica</i>	Mięta nadwodna	
<i>Stachys sylvatica</i>	Czyściec leśny	
<i>Lythrum salicaria</i>	Krwawnica pospolita	
<i>Circaea lutetiana</i>	Czartawa pospolita	
<i>Epilobium hirsutum</i>	Wierzbownica kosmata	
<i>Epilobium obscurum</i>	Wierzbownica różgowata	
<i>Epilobium palustre</i>	Wierzbownica błotna	<i>Onagraceae</i> (Wiesiołkowate)
<i>Dactylorhiza maculata ssp. maculata</i>	Kukułka plamista typowa	
<i>Epipactis helleborine</i>	Kruszczyk szerokolistny	<i>Orchidaceae</i> (Storczykowate)

<i>Oxalis fontana</i>	Szczawik żółty	<i>Oxalidaceae</i> (Szczawikowate)
<i>Chelidonium majus</i>	Glistnik jaskółcze ziele	<i>Papaveraceae</i> (Makowate)
<i>Papaver rhoeas</i>	Mak polny	
<i>Pinus sylvestris</i>	Sosna zwyczajna	<i>Pinaceae</i> (Sosnowate)
<i>Plantago lanceolata</i>	Babka lancetowata	<i>Plantaginaceae</i> (Babkowate)
<i>Plantago major</i>	Babka zwyczajna	
<i>Armeria maritima</i> ssp. <i>elongata</i>	Zawciąg pospolity wydłużony	<i>Plumbaginaceae</i> (Zawciągowate)
<i>Arrhenatherum elatius</i>	Rajgras wyniosły	<i>Poaceae</i> (Trawy)
<i>Festuca rubra</i>	Kostrzewa czerwona	
<i>Dactylis glomerata</i>	Kupkówka pospolita	
<i>Holcus lanatus</i>	Kłosówka wełnista	
<i>Agropyron repens</i>	Perz właściwy	
<i>Bromus sterillis</i>	Stokłosa płonna	
<i>Poa trivialis</i>	Wiechlina zwyczajna	
<i>Phalaris arundinaceae</i>	Mozga trzcinowata	
<i>Alopecurus pratensis</i>	Wyczyniec łąkowy	
<i>Brachypodium sylvaticum</i>	Kłosownica leśna	
<i>Deschampsia caespitosa</i>	Śmiatek darniowy	
<i>Festuca gigantea</i>	Kostrzewa olbrzymia	
<i>Glyceria maxima</i>	Manna mielec	
<i>Holcus mollis</i>	Kłosówka miękka	
<i>Rumex crispus</i>	Szczaw kędzierzawy	<i>Polygonaceae</i> (Rdestowate)
<i>Rumex acetosa</i>	Szczaw zwyczajny	
<i>Rumex hydrolapathum</i>	Szczaw lancetowaty	
<i>Rumex sanguineus</i>	Szczaw gajowy	
<i>Lysimachia nummularia</i>	Tojeść rozesłana	<i>Primulaceae</i> (Pierwiosnkowate)
<i>Lysimachia thyrsoflora</i>	Tojeść bukietowa	
<i>Lysimachia vulgaris</i>	Tojeść pospolita	
<i>Caltha palustris</i>	Knieć błotna	<i>Ranunculaceae</i> (Jaskrowate)
<i>Ranunculus repens</i>	Jaskier rozłogowy	
<i>Ranunculus acris</i>	Jaskier ostry	<i>Rhamnaceae</i> (Szakłakowate)
<i>Frangula alnus</i>	Kruszyna pospolita	
<i>Agrimonia eupatoria</i>	Rzepik pospolity	<i>Rosaceae</i> (Różowate)
<i>Rubus caesius</i>	Jeżyna popielica	
<i>Rubus idaeus</i>	Malina właściwa	
<i>Malus domestica</i>	Jabłoń domowa	
<i>Potentilla anserina</i>	Pięciornik gęsi	
<i>Geum urbanum</i>	Kuklik pospolity	
<i>Potentilla reptans</i>	Pięciornik rozłogowy	
<i>Rosa canina</i>	Róża dzika	
<i>Potentilla anserina</i>	Pięciornik gęsi	
<i>Crataegus monogyna</i>	Głóg jednoszyjkowy	
<i>Filipendula ulmaria</i>	Wiązówka błotna	
<i>Fragaria viridis</i>	Poziomka twarda	
<i>Geum rivale</i>	Kuklik zwisty	
<i>Potentilla impolita</i>	Pięciornik wygładzony	
<i>Prunus spinosa</i>	Śliwa tarnina	
<i>Pyrus pyraeaster</i>	Grusza dzika	

<i>Galium aparine</i>	Przytulia czepna	<i>Rubiaceae</i> (Marzanowate)
<i>Galium mollugo</i>	Przytulia pospolita	
<i>Galium palustre</i>	Przytulia błotna	
<i>Galium verum</i>	Przytulia właściwa	
<i>Populus x canadensis</i>	Topola kanadyjska	<i>Salicaceae</i> (Wierzbowate)
<i>Salix alba</i>	Wierzba biała	
<i>Salix cinerea</i>	Wierzba szara (łozą)	
<i>Salix fragilis</i>	Wierzba krucha	
<i>Veronica chamaedrys</i>	Przetacznik ozankowy	<i>Scrophulariaceae</i> (Trędownikowate)
<i>Scrophularia nodosa</i>	Trędownik bulwiasty	
<i>Scrophularia umbrosa</i>	Trędownik skrzydlasty	
<i>Solanum dulcamara</i>	Psianka słodkogórz	<i>Solanaceae</i> (Psiankowate)
<i>Sparganium erectum</i>	Jeżogłówka gałęzista	<i>Sparganiaceae</i> (Jeżogłówkowate)
<i>Tilia cordata</i>	Lipa drobnolistna	<i>Tiliaceae</i> (Lipowate)
<i>Typha latifolia</i>	Pałka szerokolistna	<i>Typhaceae</i> (Pałkowate)
<i>Urtica dioica</i>	Pokrzywa zwyczajna	<i>Urticaceae</i> (Pokrzywowate)
<i>Valeriana dioica</i>	Kozłek dwupienny	<i>Valerianaceae</i> (Kozłkowate)
<i>Valeriana officinalis</i>	Kozłek lekarski	

3.1.2. CHARAKTERYSTYKA SZATY ROŚLINNEJ

a) OLSY PORZECZKOWE, ŁĘGI OLSZOWE I SZUWARY TURZYCOWE

Najcenniejsza pod względem przyrodniczym jest wschodnia część działki ewidencyjnej – bezpośrednio sąsiadująca z rzeką Myślą, na której występują, olsy porzeczkowe, łęgi olszowe oraz zbiorowiska szuwarowe ze związku *Magnocaricion*. W tych zbiorowiskach oraz na ich obrzeżach znajdują się chronione, rzadkie i zagrożone gatunki roślin oraz zwierząt. Południowo wschodnią część działki ewidencyjnej 26/1 zajmują zabagnione olsy porzeczkowe, należące do zespołu *Ribeso nigri-Alnetum* podzespołu *symphytetosum* ze związku *Alnion glutinosae* należące do klasy *Alnetea glutinosae*. Lasy łęgowe zajmują najniżej położone na działce zabagnione obniżenia terenu o szerokości ok 20 do 30 m, bezpośrednio sąsiadujące z rzeką Myślą i podlegające okresowym zalewom. U podnóża zbocza doliny Myśli występują niewielkie wysięki wód gruntowych, wpływające na zabagnienie olsów porzeczkowych. Lasy te w północnej części działki przechodzą w zbiorowiska szuwarowe związku *Caricetum acutiformis*, które są zbiorowiskiem zastępczym z dynamicznego kręgu olsów (W. Matuszkiewicz 2002). Najbardziej zabagnione łęgi olszowe są poprzecinane siecią poprzecznych kanałów odprowadzających wodę z powierzchniowych wysięków u podnóża stoku do rzeki Myśli. Na zabagnionych powierzchniach między ciekami odprowadzającymi dominuje Turzycza błotna (*Carex acutiformis*) oraz rośliny szuwarowe ze związków *Magnocaricion* i *Phragmition*, takie jak kosaciec żółty (*Iris pseudacorus*), przytulia błotna (*Galium palustre*), Jeżogłówka gałęzista (*Sparganium erectum*), szczaw lancetowaty (*Rumex hydrolapathum*), skrzyp bagienny (*Equisetum fluviatile*) czy Manna mielec (*Glyceria maxima*). Wysokie stałości i współczynniki pokrycia w runie bagiennych olszyn osiągają też gatunki przystrumykowe i źródłiskowe takie jak trędownik skrzydlasty (*Scrophularia umbrosa*) czy rzeżucha gorzka (*Cardamine amara*) oraz gatunki olsowe, takie jak psianka słodkogórz (*Solanum dulcamara*) czy karbieniec pospolity (*Lycopus europaeus*). Brzegi poprzecznych cieków odwadniających również porośnięte są roślinami szuwarowymi ze związków *Magnocaricion* i *Phragmition*, do których należą kosaciec żółty (*Iris pseudacorus*) czy szalec jadowity (*Cicuta virosa*) oraz innymi roślinami bagiennymi takimi jak Mięta nadwodna (*Mentha aquatica*) czy niezapominajka błotna

(*Myosotis palustris*) a także roślinnością źródłiskową i przystrumykową ze związku *Sparganio-Glycerion fluitantis*, reprezentowaną przez gatunki takie jak potocznik wąskolistny (*Berula erecta*) czy rzeżucha gorzka (*Cardamine amara*). Drzewa olszy czarnej występują tu w postaci pasów u podnóża stoków (na granicy olsów) oraz wzdłuż rzeki. W środkowej części zbiorowiska występują tylko 3 pojedyncze drzewa olszy czarnej, prawdopodobnie dlatego, że występujący tam niegdyś drzewostan olszowy został wycięty. Jednakże w warstwie krzewów pojawia się nalot olszy czarnej i wierzby szarej (*Salix cinerea*). Na obrzeżu olsu i szuwaru *Caricetum acutiformis* pojawiają się liniowe zadrzewienia z przewagą olszy czarnej i z udziałem gatunków typowych dla łągów olszowych ze związku *Alno-Ulmion*, takich jak porzeczka dzika (*Ribes spicatum*), trzmielina zwyczajna (*Euonymus europaea*), kruszyna pospolita (*Frangula alnus*) i porzeczka czarna (*Ribes nigrum*). W warstwie krzewów obrzeży olsów pojawia się też charakterystyczny dla zbiorowisk okrajowych dereń świdwa (*Cornus sanguinea*) oraz kalina koralowa (*Viburnum opulus*). W warstwie runa lasów łągowych występują też takie gatunki jak kłosownica pierzasta (*Brachypodium sylvaticum*), sitowie leśne (*Scirpus sylvaticus*), dąbrowka rozłogowa (*Ajuga reptans*) czy kostrzewa olbrzymia (*Festuca gigantea*). Na obrzeżach lasów łągowych i fragmentów przesuszonych szuwarów turzycy błotnej występują 2 stanowiska chronionego częściowo storczyka – kruszczyka leśnego (*Epipactis helleborine*). W tabeli nr 2 poniżej znajduje się tabela fitosocjologiczna dla olsów porzeczkowych z Cl. *Alnetea glutinosae*

Tabela 2. Olsy porzeczkowe Ass. *Ribeso nigri-Alnetum symphytetosum*, z Cl. *Alnetea glutinosae*

powierzchnia zdjęcia	64 m2	65 m2	66 m2	
data wykonania zdjęcia	12-06-2015	12-06-2015	12-06-2015	
Miejscowość	Gudzisz gmina Boleszkowice			
Podłoże	murszowa mada bagienna			
uwilgotnienie	gleba bagienna (przewilgotniona)			
pokrywanie				
warstwa drzew A [%]	20	20	10	
warstwa krzewów B [%]	2	0	25	
warstwa roślinności zielnej C [%]	95	98	98	
warstwa mszaków [%]	0	0	0	
Numer zdjęcia	7	8	9	
Nazwa gatunku				stałość
D. Ass. <i>Ribeso nigri-Alnetum symphytetosum</i>				
<i>Humulus lupulus</i>	+	1	.	IV
<i>Eupatorium cannabinum</i>	+	.	+	IV
<i>Ribes nigrum</i>	.	+	.	II
<i>Symphytum officinale</i>	.	.	+	II
Ch. i D. All, O. i Cl. <i>Alnetea glutinosae</i>				
<i>Alnus glutinosa</i>	1	1	.	IV
<i>Alnus glutinosa B</i>	.	.	1	II
<i>Solanum dulcamara</i>	2	2	1	V
<i>Lycopus europaeus</i>	+	.	.	II
<i>Salix cinerea B</i>	.	.	1	II
<i>Salix cinerea C</i>	1	1	.	IV
towarzyszące				
Cl. <i>Phragmitetea</i>				
<i>Carex acutiformis</i>	4	5	5	V

<i>Scrophularia umbrosa</i>	2	2	+	V
<i>Iris pseudacorus</i>	1	1	1	V
<i>Galium palustre</i>	1	1	+	V
<i>Cicuta virosa</i>	+	+	+	V
<i>Berula erecta</i>	+	+	+	V
<i>Sparganium erectum</i>	1	.	1	IV
<i>Epilobium palustre</i>	+	.	+	IV
<i>Carex paniculata</i>	.	.	1	II
<i>Equisetum fluviatile</i>	.	+	.	II
<i>Glyceria maxima</i>	.	+	.	II
Cl. Molinio-Arrhenatheretea				
<i>Lythrum salicaria</i>	+	1	1	V
<i>Poa trivialis</i>	+	+	+	V
<i>Caltha palustris</i>	+	+	+	V
<i>Myosotis palustris</i>	+	.	+	IV
<i>Cirsium oleraceum</i>	.	.	1	II
<i>Valeriana officinalis</i>	+	.	.	II
<i>Filipendula ulmaria</i>	+	.	.	II
<i>Holcus lanatus</i>	.	+	.	II
Cl. Artemisietea vulgaris				
<i>Calystegia sepium</i>	+	1	1	V
<i>Galium aparine</i>	1	1	+	V
<i>Epilobium hirsutum</i>	+	+	.	IV
<i>Urtica dioica</i>	.	1	.	II
<i>Impatiens parviflora</i>	1	.	.	II
<i>Epilobium roseum</i>	.	+	.	II
<i>Glechoma hederaceae</i>	+	.	.	II
<i>Lamium maculatum</i>	.	+	.	II
<i>Lamium album</i>	.	+	.	II
<i>Galeopsis sp.</i>	.	+	.	II
Inne:				
<i>Mentha aquatica</i>	+	+	.	IV
<i>Cardamine amara</i>	+	.	.	II

Zdj. 1. Turzyca błotna, kosaciec żółty, trędownik skrzydlasty i inne rośliny w runie olsów porzeczkowych *Ribes nigri-Alnetum*. Autor: Anna Ryńska

Zdj. 2. Rów odprowadzający wodę w olsie porzeczkowym *Ribes nigri-Alnetum*. Autor: Anna Ryńska

Szuwary wielkoturzycowe ze związku *Magnocaricion* charakteryzują się bezwzględną dominacją turzycy błotnej (*Carex acutiformis*) i niewielkim udziałem innych gatunków szuwarowych oraz olsowych, takich jak *Iris pseudacorus*, *Glyceria maxima*, *Galium palustre*, *Lysimachia thyrsiflora*, *Rumex hydrolapathum* czy *Solanum dulcamara*. Warstwa drzew i krzewów w płacie szuwaru turzycowego zazwyczaj nie pojawia się. Jedynie na obrzeżach szuwaru od strony zachodniej pojawia się wąski pas olsu *Ribes nigri-Alnetum* lub łągu *Fraxino-Alnetum*, przechodzący miejscami w zarośla okrajkowe. Miejscami (bliżej rzeki) w płatach szuwarów pojawiają się wąskie pasy szuwaru mannowego *Glycerietum maximae*. Szuwary turzycowe i olsy są siedliskiem mięczaków, takich jak ślimaki zaroślowe (*Arianta arbustorum*),

wstężyki gajowe (*Cepea nemoralis*), zaroślarka pospolita (*Bradybaena fruticum*) czy inne ślimaki m.in. z rodzin Bursztynkowatych (*Succineidae*). Poniżej znajduje się tabela fitosocjologiczna szuwarów wielkoturzycowych zespołu *Caricetum acutiformis*

Tabela 3. Szuwały turzycowe Ass. *Caricetum acutiformis* ze związku *Magnocaricion*

Autor zdjęcia	Anna Ryńska		
powierzchnia zdjęcia	64 m2	64 m2	
data wykonania zdjęcia	18-06-2015	18-06-2015	
Miejscowość	Gudzisz gmina Boleszkowice		
Podłoże	murszowa mada bagienna		
uwilgotnienie	gleba mokra		
pokrywanie			
warstwa drzew A [%]	0	10 tk	
warstwa krzewów B [%]	0	0	
warstwa roślinności zielnej C [%]	100	100	
warstwa mszaków [%]	0	0	
Numer zdjęcia	10	11	
Nazwa gatunku			stałość
Ass. <i>Caricetum acutiformis</i>			
<i>Carex acutiformis</i>	5	5	V
All. <i>Magnocaricion</i>			
<i>Iris pseudacorus</i>	1	1	V
<i>Galium palustre</i>	.	+	III
<i>Lysimachia thyrsiflora</i>	.	+	III
Cl. <i>Phragmitetea</i>			
<i>Rumex hydrolapathum</i>	+	1	V
<i>Scrophularia umbrosa</i>	+	1	V
<i>Typha latifolia</i>	+	.	III
Towarzyszące			
<i>Solanum dulcamara</i>	.	3	III
<i>Lythrum salicaria</i>	1	+	V
<i>Symphytum officinale</i>	+	+	V
<i>Epilobium hirsutum</i>	.	1	III
<i>Alnus glutinosa</i>	.	1 (tk)	III

(tk) – drzewa nie występujące na powierzchni zdjęcia, których korony zakrywają pewną część zdjęcia

Zdj. 3. Rzut runi szuwarów wielkoturzycowych, ze związku *Magnocaricion* na działce nr 26/1.
Autor: Anna Ryńska

Północno-wschodnią część działki ewidencyjnej 26/1 zajmują cenne przyrodniczo lasy łęgowe należące do zespołu *Fraxino-Alnetum* ze związku *Alno-Ulmion*, należącego do klasy *Querco-Fagetea*. Łęgi te rosną też u podnóży stoku w strefie ekotonowej pomiędzy olsami i szuwarami turzycowymi, a nitrofilnymi zbiorowiskami bylin, łąk świeżych i wilgotnych występującymi na zboczu. Lasy te nie są tak zabagnione jak olsy w przyręcznych zagłębieniach terenu. Przeważają tu gleby mułowo-murszowe lekko wilgotne. W drzewostanie bezwzględnie dominuje olsza czarna, natomiast w podszycie występują: kruszyna pospolita (*Frangula alnus*), kalina koralowa (*Viburnum opulus*), porzeczka czarna (*Ribes nigrum*) oraz trzmielina pospolita (*Euonymus europaea*), porzeczka dzika (*Ribes spicatum*) i dziki bez czarny. W wielogatunkowym ziołoroślowym runie tych łęgów dominują gatunki takie jak: podagrycznik pospolity (*Aegopodium podagraria*), czyściec leśny (*Stachys sylvatica*), wietlica samica (*Athyrium filix-femina*), bluszcz kurdybanek (*Glechoma hederaceae*), ostrożeń warzywny (*Cirsium oleraceum*), jeżyna popielica (*Rubus caesius*), chmiel zwyczajny (*Humulus lupulus*), sadziec konopiasty (*Eupatorium cannabinum*), wiechlina zwyczajna (*Poa trivialis*), kostrzewa olbrzymia (*Festuca gigantea*) czy sitowie leśne (*Scirpus sylvaticus*). Skład gatunkowy i ilościowość poszczególnych roślin w lasach łęgowych przedstawia tabela fitysocjologiczna nr 4

Tabela 4. Łęgi olszowe *Fraxino-Alnetum* z klasy *Querco-Fagetea*

powierzchnia zdjęcia	80 m2	80 m2	80 m2	
data wykonania zdjęcia	18-06-2015	18-06-2015	18-06-2015	
Miejscowość	Gudzisz gmina Boleszkowice			
Podłoże	murszowa mada próchniczna			
uwilgotnienie	gleba wilgotna			
pokrywanie				
warstwa drzew A [%]	97	98	98	
warstwa krzewów B [%]	10	15		
warstwa roślinności zielnej C [%]	96	96		
warstwa mszaków [%]	0	0		
Numer zdjęcia	26	27	28	
Nazwa gatunku				stałość

Ch. i D. Ass. Fraxino-Alnetum				
<i>Ribes nigrum</i>	1	1	.	IV
<i>Lycopus europaeus</i>	.	+	+	IV
<i>Frangula alnus</i>	.	1	.	II
D. SubAll. Alnenion glutinoso-incanae				
<i>Alnus glutinosa</i>	5	4	5	V
<i>Cirsium oleraceum</i>	+	3	+	V
<i>Ranunculus repens</i>	.	1	1	IV
<i>Athyrium filix-femina</i>	.	1	+	IV
Ch. All. Alno-Ulmion				
<i>Ribes spicatum</i>		1	1	IV
<i>Festuca gigantea</i>	+	.	+	IV
<i>Rumex sanguineus</i>	.	.	+	II
Ch. i D. O. Fagetalia sylvaticae				
<i>Stachys sylvatica</i>	1	1	+	V
<i>Dryopteris filix-mass</i>	.	+	1	IV

Ch. Cl. Querco-Fagetea

<i>Aegopodium podagraria</i>	2	1	1	V
Towarzyszące				
Cl. Artemisietea vulgaris				
<i>Rubus caesius</i> B	1	2	1	V
<i>Poa trivialis</i>	1	2	1	V
<i>Humulus lupulus</i>	2	1	1	V
<i>Eupatorium cannabinum</i>	1	2	1	V
<i>Glechoma hederaceae</i>	2	1	1	V
<i>Galium aparine</i>	1	1	1	V
<i>Geum rivale</i>	1	1	+	V
<i>Urtica dioica</i>	.	1	+	IV
<i>Geum urbanum</i>	+	.	+	IV
<i>Epilobium roseum</i>	.	+	+	IV
<i>Lamium maculatum</i>	1	.	.	II
<i>Sambucus nigra</i>	.	1	.	II
<i>Galeopsis</i> sp.	+	.	.	II

Cl. Molinio-Arrhenatheretea

<i>Scirpus sylvaticus</i>	.	.	1	II
<i>Juncus effusus</i>	.	.	+	II
<i>Valeriana officinalis</i>	.	+	+	IV

Cl. Phragmitetea

<i>Carex gracilis</i>	.	1	+	IV
<i>Glyceria maxima</i>	.	.	1	II
Inne:				
<i>Equisetum pratense</i>	.	1	+	IV

b) ZBIOROWISKA ŁAKOWE I ZIOŁOROŚLOWE

Zachodnią mniej cenną przyrodniczo część działki zajmuje mozaika zbiorowisk łąkowych (z przewagą łąk świeżych) oraz nitrofilnych ziołorośli i krzewów z klasy *Artemisietea vulgaris*. Większość zbiorowisk nieleśnych to pospolite zbiorowiska ruderalne należące do podklasy *Galio-Urticenea* do rzędów *Glechometalia hederaceae* i *Convolvuletalia sepium*. W południowo-zachodniej części działki nr 26/1 dominują właśnie zbiorowiska roślinności ruderalnej, z przewagą zespołów *Urtico-Aegopodietum podagrariae*, *Anthriscetum sylvestris* i *Lamio albi-Conietum maculati*. W składzie gatunkowym tych zespołów dominują takie gatunki jak: pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica*), podagrycznik pospolity (*Aegopodium podagraria*), trybula leśna (*Anthriscus sylvestris*), przytulia czepna (*Galium aparine*), jasnota biała (*Lamium album*), poziewnik (*Galeopsis sp.*), rajgras wyniosły (*Arrhenatherum elatius*). Gdzieniegdzie (w sąsiedztwie zadrzewień i szpalerów drzew na działce występują zakrzaczenia jeżyny popielicy (*Rubus caesius*) z niewielkim udziałem pokrzywy zwyczajnej i przytulii czepnej. W płatach zespołu *Lamio albi-Conietum maculati* występują gatunki takie jak: rajgras wyniosły, poziewnik, szczywół plamisty (*Conium maculatum*), jasnota biała (*Lamium album*), przytulia czepna (*Galium aparine*), trybula leśna (*Anthriscus sylvestris*), kielisznik zaroślowy (*Calystegia sepium*). Rozmieszczenie zbiorowisk roślinnych na działce nr 26/1 przedstawione jest na mapie nr 1, stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszej inwentaryzacji.

Zdj. 4. Rzut runi zbiorowisk ruderalnych z klasy *Artemisietea vulgaris*. Autor: Anna Ryńska

W środkowo-zachodniej i półno-zachodniej części działki występują miejscami niewielkie płaty nieużytkowanych łąk świeżych, i zbiorowisk rajgrasu wyniosłego ze związku *Arrhenatherion elatioris* (z klasy *Molinio-Arrhenatheretea*). W składzie gatunkowym tych łąk dominują rośliny zielne i trawiaste, takie jak: rajgras wyniosły (*Arrhenatherum elatius*), marchew zwyczajna (*Daucus carota*), kupkówka pospolita (*Dactylis glomerata*), przytulia pospolita (*Galium mollugo*), turzyca owłosiona (*Carex hirta*), kostrzewa czerwona (*Festuca rubra*). Gdzieniegdzie pojawiają się też rośliny charakterystyczne dla związku *Arrhenatherion elatioris*, takie jak kozibród łąkowy (*Tragopogon officinalis*) czy sporadycznie występujący biedrzynek większy (*Pimpinella major*). Na niewielkich powierzchniach w składzie gatunkowym łąk świeżych pojawiają się gatunki charakterystyczne i wyróżniające dla napiaskowych muraw, takie jak przytulia właściwa (*Galium verum*), zawciąg pospolity wydłużony (*Armeria maritima ssp. elongata*) lub kłosówka miękka (*Holcus mollis*). Jednakże gatunki te występują sporadycznie w kilku miejscach, tak więc na badanej działce **nie stwierdza się występowania muraw napiaskowych z klasy *Koelerio glaucae-Corynepheretea***

canescentis. Zbiorowiska nawiązujące do łąk świeżych od lat nie są użytkowane rolniczo (nie są koszone) tak więc uległy one sukcesji, na skutek czego są obecnie porośnięte krzewami głogu jednoszyjkowego (*Crataegus monogyna*), dzikiej róży (*Rosa canina*), tarniny oraz nalotem drzew takich jak grusza polna (*Pyrus pyrastrer*), lip drobnolistna (*Tilia cordata*) czy dąb szypułkowy (*Quercus robur*). Na łąkach świeżych znaczna jest też domieszka gatunków ruderalnych z klasy *Artemisietea vulgaris* i *Agropyreteea intermedio-repentis*, takich jak przytulia czepna (*Galium aparine*), szczwół plamisty (*Conium maculatum*), powój polny (*Convolvulus arvensis*) czy stokłosa płonna (*Bromus sterillis*). **Zbiorowiska łąkowe ze związku *Arrhenatherion elatioris* są na tyle przekształcone/zdegradowane, że nie przedstawiają większej wartości przyrodniczej. Nie występują też na tych łąkach cenne, rzadkie, ani chronione gatunki roślin. Nitrofilne zbiorowiska roślin zielnych i zarośli z klasy *Artemisietea vulgaris* również są pospolite i nie przedstawiają większej wartości przyrodniczej.**

Zdj. 5: Zbiorowisko nieużytkowanych łąk świeżych, porośnięte krzewami głogu . Autor: Anna Ryńska

c) ŁĄKI WILGOTNE I ZBIOROWISKA SZUWAROWE

Na skraju szuwaru turzycowego pomiędzy szpalerem wierzb szarych, a zadrzewieniami głogu i tarniny znajduje się niewielki cenny przyrodniczo płat łąki wilgotnej ze związku *Calthion palustris*. W płacie tym dominują gatunki takie jak *Cirsium oleraceum*, *Scirpus sylvaticus* czy *Eupatorium cannabinum*. **Ten płat łąki wilgotnej jest cenny przyrodniczo ze względu na występowanie tam stanowiska rzadkiego i chronionego częściowo storczyka – kukulki plamistej (*Dactylorhiza maculata*), który występuje na Czerwonej Liście Roślin i Grzybów Polski (Z. Mirek i in., 2006), gdzie ma status V – narażony na wymarcie. Dlatego też nie należy niszczyć tego płatu łąki wilgotnej, który jest siedliskiem chronionego storczyka, ani nie należy tam lokalizować żadnych inwestycji. Ponadto nie jest to teren przydatny pod inwestycje, gdyż płat tej łąki znajduje się na terenie podmokłym.**

W strefie ekotonowej (przejściowej) między łąkami świeżymi na stoku, a lasem łęgowym w dolinie znajdują się też niewielkie płaty szuwarów turzycy błotnej na glebie przesuszanej. Nie są to zbiorowiska cenne przyrodniczo, jednak na obrzeżu jednego z tych szuwarów znajduje się drugie stanowisko **chronionego częściowo storczyka – kruszczyka leśnego (*Epipactis helleborine*)**. Stanowisko storczyka należy zachować, poprzez zachowanie powierzchni przynajmniej 10 m² szuwaru w pobliżu stanowiska tego storczyka oraz krzewów rosnących w

jego pobliżu. Stanowiska chronionych storczyków są oznaczone na mapie nr 1, stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszego opracowania

d) CZYŻNIE I INNE ZADRZEWIENIA I ZAKRZACZENIA

Na omawianej działce ewidencyjnej znajdują się też czyżnie – czyli zakrzaczenia i zadrzewienia śródłakowe złożone ze śliwy tarniny (*Prunus spinosa*) i głogu (*Crataegus monogyna*). Nie są one cenne pod względem botanicznym, lecz stanowią żerowisko, miejsce występowania i gniazdowania ptaków, takich jak gąsiorek (*Lanius collurio*), zaganiacz (*Hippolais icterina*), raniuszek (*Aegithalos caudatus*), modraszka (*Parus caeruleus*), kos (*Turdus merula*) i dzięcioł duży (*Dendrocopos major*).

3.1.3. SPIS RZADKICH, CENNYCH I CHRONIONYCH ROŚLIN I CENNYCH PRZYRODNICZO ZBIOROWISK ROŚLINNYCH

Na działce ewidencyjnej nr 26/1 (głównie w jej wschodniej części i w zbiorowiskach leśnych, łąkach wilgotnych lub na ich skraju znajdują się 3 gatunki rzadkich, cennych i chronionych roślin, z czego 2 gatunki roślin objęte ochroną częściową, 1 z nich znajduje się na Czerwonej Liście Roślin i Grzybów Polski (Z. Mirek i in., 2006), a 2 z nich znajdują się na Liście Ginących i Zagrożonych Roślin Pomorza Zachodniego (W. Żukowski, B. Jackowiak, 1995). W tabeli nr 6 znajduje się spis chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków roślin występujących na inwentaryzowanej działce.

Tabela nr 6. Spis chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, występujących na działce ewidencyjnej nr 26/1, w wsi Gudzisz

Nazwa gatunku	Rośliny chronione ściśle lub częściowo	Czerwona Lista roślin i grzybów Polski (Z. Mirek i in., 2006)	Lista Ginących i Zagrożonych Roślin Naczyniowych Pomorza i Wielkopolski (W. Żukowski, B. Jackowiak, 1995)
<i>Dactylorhiza maculata</i>	Tak. częściowo	Tak. Kat. V	Tak. Kat. V
<i>Epipactis helleborine</i>	Tak. częściowo	Nie	Nie
<i>Rumex sanguineus</i>	Nie	Nie	Tak. Kat. V
Suma	2	1	2

Zdj. 6. *Dactylorhiza maculata* (Kukułka plamista) na płacie łąki wilgotnej na działce ewidencyjnej nr 26/1. Autor: Anna Ryńska

Do cennych zbiorowisk roślinnych, należą tzw. siedliska naturalne, czyli siedliska roślinne będące przedmiotem zainteresowania wspólnoty, a w szczególności siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym, wymienione w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 77, poz. 510 oraz z 2012 r. poz. 1041). Do siedlisk naturalnych występujących na działce nr 26/1 należą następujące siedliska i zbiorowiska roślinne wyszczególnione w tabeli 7

Tabela 7. Siedliska będące przedmiotem zainteresowania wspólnoty znajdujące się na działce nr 26/1 we wsi Gudzisz

Kod siedliska	Nazwa siedliska	Zespoły/ zbiorowiska występujące na działce, kwalifikujące się do danego siedliska	Siedlisko priorytetowe TAK/NIE
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe.	Ass. <i>Fraxino-Alnetum</i>	Tak

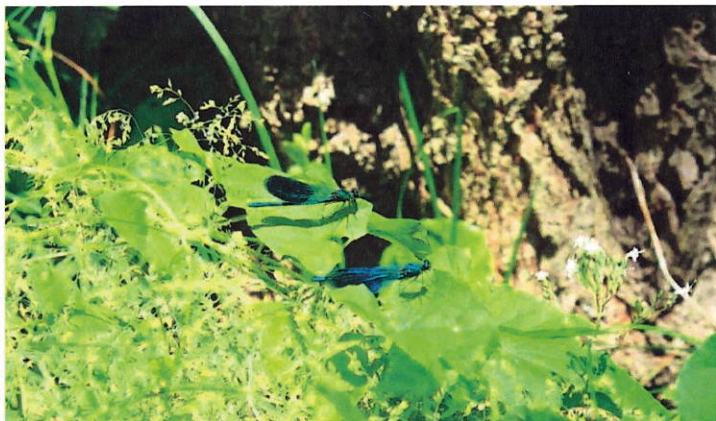
Do siedlisk Naturalnych są też zaliczane Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) (kod 6510). Co prawda na działce stwierdzono obecność łąk świeżych zaliczanych do tego związku, lecz zbiorowiska te są zdegradowane (ulegają stopniowemu zarastaniu) i nie są użytkowane ekstensywnie ani w żaden inny sposób. Dlatego też łąk świeżych występujących na inwentaryzowanej działce nie można zaliczyć do siedliska naturalnego 6510.

3.2. INWENTARYZACJA FAUNISTYCZNA DZIAŁKI 26/1

3.2.1. BEZKRĘGOWCE

Fauna bezkręgowców na działce ewidencyjnej nr 26/1 nie jest szczególnie urozmaicona ani zbyt bogata gatunkowo. Z gromady ślimaków na omawianym terenie występują następujące gatunki: ślimak zaroślowy (*Arianta arbustorum*), wstężyk gajowy (*Cepea nemoralis*), zaroślarka pospolita (*Bradybaena fruticum*) i gatunek z rodziny bursztynkowatych. Siedliskiem tych ślimaków są zarośla jeżyny popielicy, ziołorośla z udziałem ostrożeńca warzywnego, pokrzywy zwyczajnej oraz szuwały turzycowe w sąsiedztwie rzeki oraz podszyt i runo w wilgotnych łągach i lasach olszowych. Bursztynki żywią się głównie pokarmem roślinnym i szczątkami zwierzęcymi, które zeskrobują za pomocą tarki. Zaroślarka pospolita odżywia się pokarmem roślinnym, a najliczniej tu występujący ślimak zaroślowy też jest roślinożercą. Żaden z występujących na działce gatunków ślimaków, nie jest objęty ochroną gatunkową, ani nie znajduje się w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (Głowaciński, 2004).

Z gromady owadów stwierdzono występowanie komarów, żuka leśnego (*Anoplotrupes stercorosus*) oraz świtezianki błyszczącej (*Calopteryx splendens*) i świtezianki dziewicy (*Calopteryx virgo*) – 2 gatunków ważek z rodziny świteziankowatych. Biotopem tych ważek są mokradła w sąsiedztwie rzeki Myśli, a siedliskiem ich występowania są szuwały turzycowe, olsy i łągi nad rzeką.

Zdj. 7. 2 osobniki świtezianki błyszczącej w olsie porzeczkowym nad rzeką Myślą. Autor: Anna Ryńska

3.2.2. KRĘGOWCE

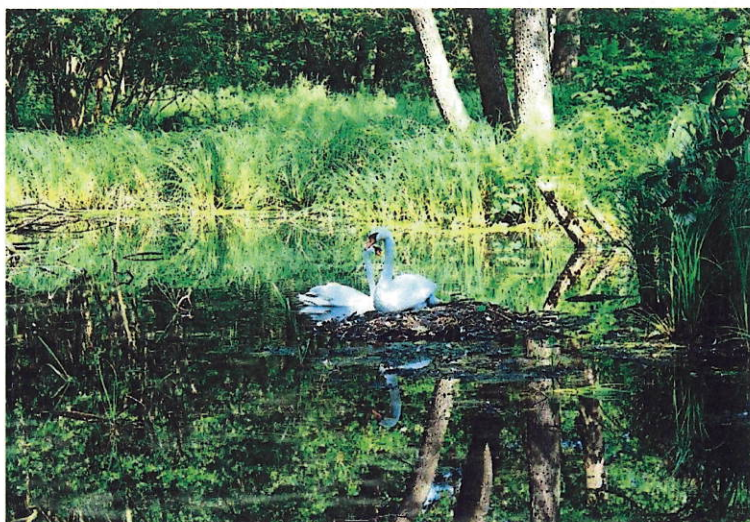
Spośród kręgowców na działce ewidencyjnej nr 26/1 przeważa gromada ptaków. Nie stwierdzono na działce występowania żadnych gatunków płazów ani gadów. Spośród gromady ptaków stwierdzono występowanie następujących gatunków:

- Cierniówka (*Sylvia communis*) – rodzina pokrzewkowate (*Sylviidae*)
- Kapturka (*Sylvia atricapilla*) – rodzina pokrzewkowate (*Sylviidae*)
- Pierwiosnek (*Phylloscopus collybita*) – rodzina pokrzewkowate (*Sylviidae*)
- Zaganiacz (*Hippolais icterina*) – rodzina pokrzewkowate (*Sylviidae*)
- Śpiewak (*Turdus philomelos*) – rodzina drozdy (*Turdidae*)
- Kos (*Turdus merula*) – rodzina drozdy (*Turdidae*)
- Gąsior (*Lanius collurio*) – rodzina dzierzby (*Laniidae*)
- Trznadel (*Emberiza citrinella*) – rodzina trznadlowate (*Emberizidae*)
- Bogatka (*Parus major*) – rodzina sikory (*Paridae*)
- Modraszka (*Parus caeruleus*) – rodzina sikory (*Paridae*)
- Zięba (*Fringilla coelebs*) – rodzina łuszczaki (*Fringillidae*)
- Grzywacz (*Columba palumbus*) – rodzina gołębiowate (*Columbidae*)

- Turkawka (*Streptopelia turtur*) – rodzina gołębiowate (*Columbidae*)
- Raniuszek (*Aegithalos caudatus*) – rodzina raniuszki (*Aegithalidae*)
- Dzieciół duży (*Dendrocopos major*) – rodzina dzieciółowate (*Piciformes*)
- Jaskółka dymówka (*Hirundo rustica*) – rodzina jaskółkowate (*Hirundinidae*)
- Łabędź niemy (*Cygnus olor*) – rodzina kaczkowate (*Anatidae*)

Głównym siedliskami ptaków na omawianej działce są łągi olszowe *Fraxino-Alnetum*, olsy *Ribeso nigri-Alnetum*, zadrzewienia olszowe, szpaler wierzb kruchych oraz czyżnie (zwarte zarośla tarniny i głogu. Istotnym schronieniem i żerowiskiem dla ptaków z rzędu Wróblowych są też pojedyncze stare drzewa dębów, robinii akacjowych i wierzb białych i lipy drobnolistnej, rosnące wzdłuż zachodniej granicy działki ewidencyjnej. Lasy olszowe i zarośla śródląkowe są żerowiskiem, miejscem odpoczynku, gniazdowania i schronieniem dla ptaków z rzędu wróblowych. W olsach, i w szpalerach drzew otaczających szuwar turzycy błotnej występują gatunki ptaków, takie jak: pierwiosnek (*Phylloscopus collybita*), trznadel (*Emberiza citrinella*), bogatka (*Parus major*), kos (*Turdus merula*), zięba (*Fringilla coelebs*) i turkawka (*Streptopelia turtur*). Czyżnie oraz szpalery wierzb kruchych i zadrzewienia wierzbowe oraz olszowe są żerowiskiem i miejscem występowania zaganiacza, kosa, śpiewaka, gąsiorka, kapturki, raniuszka, modraszki. Krzewy, drzewa i zadrzewienia są miejscem gniazdowania oraz miejscem wypatrywania zdobyczy. Owoce głogu i tarniny stanowią pokarm dla ptaków występujących na inwentaryzowanej działce, a gąsiorki nabijają upolowane gąsienice i inne owady na ciernie głogu i tarniny. Ponadto ptaki, takie jak kosy i śpiewaki żywią się owadami i ślimakami, występującymi na działce. **Wszystkie gatunki ptaków występujące na działce (oprócz grzywacza) podlegają ścisłej ochronie gatunkowej.**

Na działce w zatoczce rzeki Myśli stwierdzono występowanie 1 gniazda łabędzia niemego

Zdj. 8. Gniazdo łabędzia niemego w zatoczce na Rzece Myśli. Autor: Anna Ryńska

Spośród ssaków na działce nr 26/1 stwierdzono żerowanie kilku dzików (*Sus scrofa*), których żerowiskiem i łęgowiskiem są olsy i podmokłe szuwały turzycy błotnej we wschodniej części działki. Stwierdzono też ślady żerowania bobra europejskiego (*Castor fiber*) w postaci obgryzionych i powalonych pni olszy nad rzeką, lecz żeremia bobrowego ani obecności samych bobrów nie stwierdzono. Najprawdopodobniej żeremie bobrów znajduje się poza działką ewidencyjną nr 26/1

4. WALORYZACJA PRZYRODNICZA I OPINIA BOTANICZNA I FAUNISTYCZNA

- Działka ewidencyjna nr 26/1 jest porośnięta różnymi zbiorowiskami roślinnymi, które posiadają różne walory pod względem przyrodniczym. Jedne z nich są cenne pod względem przyrodniczym, inne nie posiadają większej wartości przyrodniczej.
- Cenna pod względem przyrodniczym jest cała wschodnia część działki ewidencyjnej położona na obszarach podmokłych i porośnięta olsami porzeczkowymi (*Ribeso nigri-Alnetum*), łęgami olszowymi (*Fraxino-Alnetum*) i szuwarami wielkoturzycowymi. Zbiorowiska te są siedliskiem życia licznych bezkręgowców, takich jak ślimaki z rodziny bursztynkowatych, ślimak zaroślowy czy świtezianka błyszcząca oraz ptaków, takich jak: pierwiosnek, śpiewak, trznadel, bogatka, kos, zięba, dzięcioł duży czy turkawka. Ponadto zbiorowiska te są bardzo uroznaiczone pod względem florystycznym i występują tam stanowiska chronionego częściowo storczyka – Kruszczyka leśnego oraz innych gatunków rzadkich, takich jak szczaw gajowy.
- Nie należy lokalizować inwestycji budowlanych na obszarach występowania, olsów, łęgów i zbiorowisk *Caricetum acutiformis*, zaznaczonych na mapie nr 2 (stanowiącej załącznik nr 2 do opracowania) jako obszary cenne przyrodniczo.
- Do obszarów i zbiorowisk cennych pod względem botanicznym należy też niewielki fragment łąki wilgotnej ze związku *Calthion palustris*, graniczący ze szpalerem wierzb i czyżniami, na którym znajduje się stanowisko chronionego i zagrożonego storczyka – kukułki plamistej. Obszar tej łąki również należy zachować i wyłączyć z lokalizowania tam inwestycji budowlanych.
- Zachodnia część działki ewidencyjnej nr 26/1 porośnięta jest zdegradowanymi i zarastającymi łakami świeżymi ze związku *Arrhenatherion elatioris* (z klasy *Molinio-Arrhenatheretea*) i roślinnością ruderalną ze związków *Convolvulion sepium* i *Aegopodion podagrariae* (z klasy *Artemisietea vulgaris*). Zbiorowiska ruderalne są uroznaiczone pod względem florystycznym, jednak gatunki które tam występują są pospolite, a zbiorowiska przewagą trybuli leśnej, pokrzywy zwyczajnej i jeżyny popielicy również są pospolite i nie przedstawiają większej wartości przyrodniczej. Na obszarze występowania tych zbiorowisk można więc lokalizować inwestycje budowlane bez szkody dla przyrody
- Zbiorowiska łąk świeżych ze związku *Arrhenatherion elatioris* od lat nie są użytkowane jako łąki więc zarosły krzewami głogu, tarniny i dzikiej róży, a ich skład florystyczny nie jest uroznaicony i tylko miejscami pojawia się więcej niż 2 gatunki charakterystyczne dla tych łąk. Pozostałe fragmenty łąk świeżych są porośnięte roślinami, takimi jak trzciniki, czy szczwół plamisty charakterystycznymi dla zbiorowisk okrajkowych i ruderalnych. Tak więc łąki świeże na działce ewidencyjnej nr 26/1 nie przedstawiają większej wartości przyrodniczej, ponadto nie są terenami podmokłymi więc można na ich obszarze lokalizować inwestycje budowlane
- Czyżnie (zarośla głogu jednoszyjkowego i śliwy tarniny) zaznaczone na mapie nr 1 są pospolitymi zbiorowiskami roślinnymi i nie przedstawiają większej wartości pod względem botanicznym. Jednakże są one siedliskiem, miejscem żerowania i gniazdowania dla ptaków, takich jak zaganiacz, kapturka, raniuszek, modraszka, kos, zięba, cierniówka, gąsiorek czy trznadel. Owoce tych krzewów stanowią też pokarm dla tych ptaków. Dlatego też w miarę możliwości nie należy ich usuwać
- Cenne pod względem przyrodniczym i krajobrazowym są też pojedyncze stare drzewa rosnące wzdłuż zachodniej granicy działki, takie jak wierzby białe, wierzby kruche, lipa drobnolistna czy robinie akacjowe. Nie należy wycinać tych drzew, chyba że w związku z budową domów zajdzie konieczność wycięcia któregoś z nich.

- Cennym elementem przyrodniczym i krajobrazowym (m.in. siedliskiem ptaków) jest szpaler wierzb kruchych, rosnących na granicy podmokłego szuwaru turzycowego – u podnóża stoku. Drzewa te stanowią barierę ochronną, która będzie oddzielać elementy dzikiej przyrody od zwiększonego natężenia ruchu ludzi. Nie należy wycinać tych drzew.
- Na działce ewidencyjnej znajdują się 2 gatunki roślin chronionych (2 stanowiska kruszczyka leśnego i 1 stanowisko kukułki plamistej. Stanowiska roślin chronionych są zaznaczone na mapie nr 1 i nr 2. Należy zachować stanowiska roślin chronionych, poprzez zachowanie siedlisk na których występują przynajmniej w promieniu 5 m od stanowiska danej rośliny chronionej. Zaleca się umieszczenie w pobliżu stanowisk roślin chronionych tabliczki z napisem „Uwaga stanowisko rośliny chronionej – Kukułki plamistej. Nie należy niszczyć, ani zrywać żadnej części tej rośliny. Nie należy zbyt często wydeptywać miejsc w promieniu 5 m od stanowiska kukułki plamistej”. Tabliczkę należy wkopać min. 2 m na zachód (lub północny zachód) od roślin chronionych, aby nie uszkodzić ich systemu korzeniowego
- Podsumowując: Część zachodnia działki ewidencyjnej nr 26/1 porośnięta zbiorowiskami łąkowymi i ruderalnymi nie przedstawia większej wartości przyrodniczej i mogą być tam realizowane inwestycje budowlane. Ta część działki jest położona na glebie świeżej (miejscami przesuszanej) niezalewanej i niepodtapianej bez wysięków źródłanych, a więc lokalizacja budynków mieszkalnych jest tam uzasadniona ze względów technicznych
- Wschodnia część działki ewidencyjnej nr 26/1 nie jest cenna pod względem przyrodniczym i nie należy tam realizować inwestycji budowlanych, ze względu na występowanie tam lasów i cennych siedlisk przyrodniczych, zbiorowisk roślinnych oraz chronionych gatunków roślin i zwierząt. Ponadto wschodnia część działki ewidencyjnej nr 26/1 leży na obszarze podmokłym (miejscami bagiennym i podtapianym) a więc irracjonalne byłoby stawianie tam budynków mieszkalnych.
- Budowa budynków mieszkalnych w zachodniej części działki ewidencyjnej nr 26/1 nie wpłynie negatywnie na występowanie, rozród i bazę pokarmową chronionych gatunków ptaków występujących na działce, o ile zachowane zostaną ich siedliska i zalecenia wypisane w punktach powyżej. Ponadto lokalizacja na działce budynków mieszkalnych lub przeznaczonych na cele rekreacyjne nie wpłynie negatywnie na wielkość populacji takich gatunków ptaków jak kosy, drozdy, jaskółki dymówki, bogatki, zaganiacze, które coraz częściej zasiedlają obszary w sąsiedztwie i na obrzeżach osiedli ludzkich, a niektóre z nich zasiedlają nawet najsilniej zurbanizowane zadrzewienia śródmiejskie (P. Mielczarek, 2013).
- Należy zachować odległość minimum 60 m pomiędzy gniazdem łabędzia niemego, a granicą najbliższej działki budowlanej

5. LITERATURA

- 5.1. Gilewska S. 1991. Załącznik nr 3 – Mapa rzeźby terenu Polski, w: Geografia Polski Środowisko Przyrodnicze, red.: L. Starkel. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- 5.2. Herczek A., Gorczyca J. 2000. Ładowe ślimaki Polski. Przegląd wybranych gatunków. Wydawnictwo Kubajak, Kraków.
- 5.3. Kondracki J., 2000. Geografia regionalna Polski. Wydanie drugie poprawione. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- 5.4. Koźmiński Cz. Klimat Polski – mapy. Akademia Rolnicza w Szczecinie.
- 5.5. Koźmiński Cz., Michalska B. 2001. Atlas klimatycznego ryzyka uprawy roślin w Polsce. Akademia Rolnicza w Szczecinie.
- 5.6. Mielczarek P., 2013. Ptaki wróblowe Europy cz. I. Wydawnictwo „Koliber”, Nowy Sącz.
- 5.7. Mirek Z., Zarzycki K., Wojewoda W., Szeląg Z. 2006. Red list of plants and fungi in Poland. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.

- 5.8. Rösler A. 2005. Klimat, w: Przyroda Ziemi Lubuskiej, red: A. Jermaczek, M. Maciantowicz. Wydawnictwo Klubu Przyrodników.
- 5.9. Rösler A. 2005. Położenie i ukształtowanie terenu, w: Przyroda Ziemi Lubuskiej, red: A. Jermaczek, M. Maciantowicz. Wydawnictwo Klubu Przyrodników.
- 5.10. Starkel L. red. 1991. Geografia Polski Środowisko Przyrodnicze. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- 5.11. Żukowski W., Jackowiak B. 1995 „Ginące i zagrożone rośliny naczyniowe Pomorza Zachodniego i Wielkopolski; Bogucki Wydawnictwo Naukowe; Poznań.